

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Grunder för nedsättning och efterskänkning av klientavgifter i Västra Nylands välfärdsområde

från 01.01.2025

Godkänd:

Välfärdsområdesstyrelsen 4.12.2024, § XX

Välfärdsområdesfullmäktige 10.12.2024 § XX

1.	Inledning	1
1.1	Tjänster som omfattas av nedsättning av klientavgiften	2
1.2	Flytt av fakturans förfallodatum och sökande av ändring	3
2	Ansökan om nedsättning eller efterskänkande av klientavgiften.....	3
3	Bedömning av den ekonomiska situationen	4
3.1	Månatligen disponibla medel eller grunddel	5
3.2	Inkomster som beaktas	8
3.3	Utgifter som beaktas	9
3.4	Tillgångar	10
4	Beslut och sökande av ändring	11

1. Inledning

Klientavgifter inom social- och hälsovården regleras av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) och den kompletterande förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården (912/1992).

Enligt lagen om klientavgifter ska en avgift som fastställts för socialvårdsservice och en sådan avgift för hälsovårdsservice som bestämts enligt en persons betalningsförmåga efterskänkas eller nedsättas till den del förutsättningarna för personens eller familjens försörjning eller förverkligandet av personens lagstadgade försörjningsplikt äventyras av att avgiften tas ut. Nedsättning eller efterskänkning av klientavgiften baseras på en individuell bedömning av situationen.

Klienten ska ges information om vad som föreskrivs i lag angående nedsättning och efterskänkning av avgiften. Informationen ska ges före den första servicehändelsen eller i samband med den. Om det inte är möjligt att ge informationen före servicehändelsen eller i samband med den, kan informationen lämnas senare, dock senast när avgiften tas ut. Informationen ska ges så att klienten tillräckligt väl förstår dess innehåll. När informationen ges ska klienten ges namnet på och kontaktuppgifterna till den instans av vilken klienten vid behov kan be om ytterligare information om nedsättning av avgiften.

Nedsättning eller efterskänkning av avgiften är den primära åtgärden med tanke på utkomststöd. I vissa situationer kan man dock bevilja utkomststöd för klientavgifter, till exempel vid tillfälligt behov av utkomststöd. En anhängiggjord ansökan om nedsättning eller efterskänkning är inte ett hinder för ansökan om eller beviljande av utkomststöd.

(11)

Inom Västra Nylands välfärdsområde tillämpas nedsättning eller efterskänkning av klientavgiften på socialvårdens avgifter och hälso- och sjukvårdens inkomstbaserade avgifter. Nedsättning eller efterskänkning av avgifter tillämpas inte på servicesedlars självriskandelar. Avgifter nedsätts inte på basis av underhållsskäl.

Många av de jämnstora avgifterna inom hälso- och sjukvården ackumulerar hälso- och sjukvårdens årliga avgiftstak (~~692 euro år 2022~~ **762 euro från och med 1.1.2025**) och en del av klientgrupperna är även befriade från avgifterna. Efter att avgiftstaket har uppnåtts är tjänsterna inom hälso- och sjukvården i regel avgiftsfria för klienten, bortsett från kortvarig institutionsvård, för vilken klienten betalar en nedsatt dygnsavgift, en så kallad avgift för uppehälle. Munhälsovårdens besöks- och åtgärdsavgifter har omfattats av avgiftstaket sedan 1.1.2022.

1.1 Tjänster som omfattas av nedsättning av klientavgiften

Nedsättningen eller efterskänkningen kan även beviljas till exempel för följande tjänsters avgifter:

- hemvård
- serviceboende med heldygnsomsorg
- gemenskapsboende
- hemservice för barnfamiljer
- färdtjänstens självriskandelar
- långvarig institutionsvård
- familjevård
- måltidsavgifter.

Nedsättning kan även beviljas för klientavgifter för andra tjänster inom socialvården eller avgifter för sådana tjänster inom hälso- och sjukvården som är inkomstbaserade.

Nedsättning eller efterskänkning beviljas inte till exempel för följande tjänsters avgifter:

(11)

- kortvarig institutionsvård inom hälso- och sjukvården
- avgifter för hälsostationsbesök
- munhälsovård
- fysioterapi
- hemsjukhusvård
- hemsjukvård

samt avgifter för andra hälso- och sjukvårdstjänster som inte är inkomstbaserade.

1.2 Flytt av fakturans förfallodatum och sökande av ändring

Om klienten har tillfälliga betalningssvårigheter, till exempel i fråga om betalning av en enskild faktura, kan hen be om att förfallodatumet flyttas fram eller be om att få betala fakturan i flera rater. Detta gäller även hälso- och sjukvårdens jämnstora klientavgifter, för vilka nedsättning eller efterskänkning inte beviljas.

Om klienten är missnöjd med en faktura, som gäller en jämnstor klientavgift inom hälso- och sjukvården, kan hen begära omprövning i enlighet med anvisningarna om begäran om omprövning som finns på fakturan. För att korrigera ett uppenbart fel på en mottagen faktura ska klienten kontakta det verksamhetsställe vars besök eller tjänst fakturan gäller.

Om klienten har fått ett inkomstbaserat klientavgiftsbeslut och upptäcker ett fel i det, ska hen för att korrigera felet kontakta den beslutsfattare eller enhet som har fattat beslutet. Det går även att begära omprövning av klientavgiftsbeslutet enligt de anvisningar om begäran om omprövning som finns i beslutet.

2 Ansökan om nedsättning eller efterskänkande av klientavgiften

Ansökan om nedsättning eller efterskänkning av klientavgiften görs med en ansökningsblankett eller en fritt formulerad skriftlig ansökan. Ansökan kan lämnas in av klienten, en intressebevakare, en intressebevakningsfullmäktige eller annan klientens företrädare. Av ansökan ska framgå för vilka avgifter, från vilket datum och på vilka grunder man ansöker om nedsättning eller efterskänkning.

I ansökan anges klientens eller familjens nettoinkomster och regelbundna månatliga nödvändiga utgifter. Bilagorna till ansökan ska omfatta kontoutdrag från klientens och en eventuell makes/makas samtliga konton (inklusive bruks-, spar- och intressebevakningskonton) för tre månader före månaden då ansökan görs, verifikat på utgifter på basis av vilka man ansöker om nedsättning eller efterskänkning samt verifikat på nödvändiga månatliga utgifter (bland annat boendekostnader, eventuella läkemedelskostnader).

Om ansökan är bristfällig, till exempel vad gäller bilagorna, skickas en begäran om tilläggsutredning till klienten eller hens ombud. Begäran om tilläggsutredning innehåller information om vilka bilagor som krävs för handläggning av ansökan. En tidsfrist ges för inlämnande av tilläggsutredningarna. Om de begärda tilläggsutredningarna inte lämnas in inom den givna tidsfristen, kan ett negativt beslut fattas om ansökan. Ansökan kan skickas **med en elektronisk blankett via www.luvn.fi-webbplatsen eller per post.** ~~eller via tjänsten Suomi.fi.~~

3 Bedömning av den ekonomiska situationen

Beslutet om nedsättning eller efterskänkning av klientavgiften baseras på en bedömning av klientens eller hens familjs övergripande ekonomiska situation. Som grund för bedömningen utarbetas en beräkning, som baseras på klientens eller familjens nettoinkomster och utgifter som anses vara nödvändiga. I beräkningen beaktas alla nettoinkomster samt disponibla tillgångar. I samband med bedömningen

(11)

beaktas serviceformen och vilken service klientavgiften omfattar. Servicens innehåll påverkar vilka kostnader klienten ska betala.

3.1 Månatligen disponibla medel eller grunddel

De disponibla medlen eller grunddelen är avsedd för att täcka klientens personliga utgifter. De disponibla medlen eller grunddelen beaktas i enlighet med klientens service- och boendeform:

- Långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och familjevård: ~~167 euro/mån (minsta disponibla medel 2022)~~ **minsta disponibla medel 182 euro/mån (från och med 1.1.2025)**
- Långvarig institutionsvård: ~~112 euro/mån (minsta disponibla medel 2022)~~ **minsta disponibla medel 122 euro/mån från och med 1.1.2025**
- Gemenskapsboende: som grunddel beaktas grunddelen för en ensamboende i FPA:s grundläggande utkomststöd minus matandelen (~~271,81 euro/mån år 2022~~ **302,71 euro/mån från och med 1.1.2025**). **Om måltider inte ingår i klientens service, beaktas hela grunddelen på 593,55 euro/mån från och med 1.1.2025.**
- Hemvårdsklient eller annan hemmaboende klient: som grunddel beaktas en grunddel som motsvarar FPA:s grundläggande utkomststöd enligt storleken på familjen **(till exempel grunddelen för ensamboende 593,55 euro/mån från och med 1.1.2025** ~~532,97 euro/mån år 2022)~~

Utöver klientavgiften beaktas alltid de minsta disponibla medlen eller grunddelen som utgift i samband med bedömningen av den ekonomiska situationen. Om man i samband med ansökan har lämnat in verifikat på andra nödvändiga och godtagbara utgifter som inte hör till servicen, kan också de enligt övervägande beaktas i beräkningen.

Hemmaboende klient (hemvård, färdtjänst, stödtjänst, hemmaboende klient som omfattas av annan service)

(11)

Beräkningen för en hemmaboende klient baseras på grunddelen för FPA:s grundläggande utkomststöd. Grunddelen för en ensamboende (~~år 2022 532,97 euro/mån~~) **år 2025 är 593,55 euro/mån**. Om klienten har en make/maka eller minderåriga barn, beaktas en egen grunddel av utkomststöd för var och en av dem i enlighet med FPA:s årligen fastställda belopp.

Syftet är att med grunddelen täcka nödvändiga utgifter i det dagliga livet, till exempel mat- och klädkostnader, hygienkostnader, kostnader för dagstidningar, användning av telefon och datakommunikation, hobbykostnader, kostnader för kollektivtrafik samt mindre sjukvårds- och läkemedelskostnader (inklusive egenvårdsläkemedel).

Om en klient inom hemvården har måltidsservice som levereras hem (1 gång per dygn), minskas matandelen i grunddelen med 1/3.

Om man i klientens beräkning beaktar kostnader för måltidsservice, minskas grunddelens matandel med ett belopp som motsvarar den beviljade måltidsservicen.

Övriga kostnader beaktas i enlighet med kapitel 3.3 (Utgifter som ska beaktas).

Gemenskapsboende

Som grunddel för en klient i gemenskapsboende beaktas grunddelen för en ensamboende minus matandelen (~~271,81 euro/mån år 2022~~) **302,71 euro/mån från och med 1.1.2025.**

Syftet är att med beloppet täcka nödvändiga utgifter i det dagliga livet bortsett från matkostnader, till exempel klädkostnader, hygienkostnader, kostnader för dagstidningar, användning av telefon och datakommunikation, hobbykostnader, kostnader för kollektivtrafik samt mindre sjukvårds- och läkemedelskostnader (inklusive egenvårdsläkemedel).

Övriga kostnader beaktas i enlighet med kapitel 3.3 (Utgifter som ska beaktas).

Långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig familjevård:

De minsta disponibla medlen vid långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg är 182 euro/mån från och med 1.1.2025. Klienten betalar med sina minsta disponibla medel självriskandelen för eventuell transport, kläder, kostnader för telefon och andra eventuella utgifter som inte ingår i servicen. Sådana utgifter kan vara till exempel egenvårdsläkemedel, kostnader för hälso- och sjukvård, glasögon, hygienkostnader, kostnader för frisörbesök, kostnader för fysioterapi och fotvård eller kostnader för prenumeration av dagstidningar.

Övriga kostnader beaktas i enlighet med kapitel 3.3 (Utgifter som ska beaktas).

Bedömning av behovet av nedsättning

Utifrån beräkningen bedöms huruvida klientavgiften äventyrar förutsättningarna för utkomsten eller uppfyllandet av en lagstadgad försörjningsplikt. Om beräkningen uppvisar ett underskott (det vill säga inkomsterna räcker inte till för att täcka nödvändiga utgifter) och klienten inte har tillgångar på över 4 000 euro (eller 8 000 euro totalt för klienten och hens make/maka), sänks klientavgiften med ett belopp motsvarande underskottet. Avgiften efterskänks om underskottet är minst lika stort som klientavgiften och om klienten inte har tillgångar på 4 000 euro (eller 8 000 euro totalt för klienten och hens make/maka). Efterskänkning eller nedsättning beviljas inte om beräkningen inte uppvisar ett underskott. Nedsättning eller efterskänkning beviljas heller inte om beräkningen uppvisar ett underskott och klienten har tillgångar

(11)

på mer än 4 000 euro (eller 8 000 euro totalt för klienten och hans make/maka).

3.2 Inkomster som beaktas

Som klientens inkomster beaktas alla nettoinkomster, det vill säga även pension, förmåner, dividendinkomster, hyresintäkter (frånsett skötselvederlag och ränta för investeringslån) och beräknad skogsinkomst. Som inkomst beaktas även sådana inkomster som inte nödvändigtvis har beaktats vid fastställandet av klientavgiften. I bedömningen av den ekonomiska situationen beaktas även disponibla tillgångar och tillgångar som kan realiseras snabbt.

En del av klientavgifterna grundar sig på nettoinkomster och en del på bruttoinkomster. I avgiftsgrunderna har fastställts vilka inkomster som beaktas vid fastställande av klientavgiften. Alla nettoinkomster och disponibla medel beaktas i bedömningen av den ekonomiska situationen för alla klienter, oberoende av utifrån vilka inkomster klientavgiften har fastställts. Till exempel baseras klientavgiften för regelbunden hemvård på bruttoinkomster och vid fastställande av avgiften beaktas inte bostadsbidrag som inkomst. Om man ansöker om nedsättning eller efterskänkning av klientavgiften, beaktas alla nettoinkomster, även bostadsbidrag.

Det rekommenderas att klienten ansöker om primära förmåner från FPA (till exempel bostadsbidrag) före ansökan om nedsättning eller efterskänkning av klientavgiften eller efter beslutet.

Den sökande fyller i uppgifterna om sina inkomster på ansökningsblanketten. Ansökningens handläggare kan vid behov utreda klientens inkomstuppgifter hos andra myndigheter eller sammanslutningar utan hinder av sekretessbestämmelserna (Klientavgiftslagen § 14 a). Inkomstuppgifterna kan till exempel

(11)

kontrolleras via FPA:s förbindelse och Skatteförvaltningens Inkomstregister.

3.3 Utgifter som beaktas

I beräkningen beaktas i regel följande utgifter:

- Nödvändiga boendekostnader för en hemmaboende klient (hyra för en hyresbostad eller skötselvederlag för ägarbostad, vederlag för bostadsrättsbostad, vatten, el, försäkring av lösegendom eller annan obligatorisk hemförsäkring till nödvändiga delar, för egnahemshus dessutom fastighetsskatt, tomthyra samt kostnader för uppvärmning och avfallshantering) Boendekostnaderna beaktas enligt de faktiska kostnaderna i högst 12 månader, varefter boendekostnaderna beaktas i enlighet med av FPA fastställda, kommunspecifika och rimliga belopp, om man inte har angett godtagbara grunder för beaktande av de faktiska kostnaderna.
- Hyran som en klient inom långvarigt serviceboende betalar till serviceenheten samt nödvändig kostnad för hemförsäkring, el och vatten
- För klienter inom långvarigt serviceboende kan man beakta boendekostnaderna för bostaden innan service inleddes i enlighet med de maximala tiderna som fastställs i lagen (hyresbostad 1 mån, bostadsrättsbostad 3 mån, ägarbostad 6 mån)
- Arvodet för intressebevakning (~~högst 440 euro/år~~ **520 euro eller 330 euro per år från och med 1.1.2025**) samt redovisningsavgiften till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (om utgifterna inte har beaktats som avdrag vid fastställande av klientavgiften)
- Kostnader för läkemedel som ersätts av FPA, kliniska näringspreparat och bassalvor med ett belopp som högst motsvarar FPA:s årliga takbelopp för läkemedelskostnader (om läkemedelskostnaderna inte har beaktats som avdrag vid fastställande av klientavgiften)
- Kostnader för läkemedel, kliniska näringspreparat och bassalvor som ordinerats av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och som det inte betalas någon FPA-ersättning för (läkemedelsfakturer för de föregående tre månaderna och recept som bilaga)
- Hälso- och sjukvårdsutgifter enligt kostnaderna för den offentliga hälso- och sjukvården

(11)

- Andra kostnader för hälso- och sjukvård, som enligt bedömning av yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården är nödvändiga för klientens hälsa och vård
- ~~Räntor på bostads- och studielån~~
- **Räntor på bostadslån (för bostad som klienten bor i stadigvarande)**
- **Räntor på studielån**
- Underhållsbidrag som betalas
- Månadsrat som fastställts av utökningsmyndigheten
- Månadsrat enligt betalningsplan för skuldsanering, om klienten har tingsrättens beslut om skuldsanering
- Utgifter som anses nödvändiga för att trygga boendet för en hemmaboende make eller maka

Exempel på utgifter som inte beaktas i beräkningen:

- Finansieringsvederlag
- Kostnader för renovering av bostaden, övriga underhållskostnader för egendomen
- Kostnader för fastigheter som används för annat än stadigvarande boende
- Bostads- och studielån (ränteandelen beaktas)
- Färdtjänstens självriskandelar (ingår i kostnader som täcks med grunddelen eller de disponibla medlen)
- Fysioterapi producerad av en privat serviceproducent
- Apotekets egenvårdspreparat
- Utgifter för privat hälso- och sjukvård
- Konsumtions- och flexkrediter
- Utgifter som täcks med de disponibla medlen
- Försäkringspremier (endast hemförsäkring beaktas till nödvändiga delar)

3.4 Tillgångar

Tillgångar beaktas inte i beslut om individuella betalningsbeslut gällande inkomstbaserade klientavgifter. I samband med bedömningen av nedsättning eller efterskänkning av klientavgiften beaktas tillgångar, eftersom syftet är att bedöma om klientavgiften äventyrar utkomsten eller underhållsskyldigheten. Klientavgiften nedsätts inte och klienten befrias inte från avgiften om klienten har tillgångar på 4 000 euro. Om klienten har en make/maka kan förmögenheten vara sammanlagt högst 8 000 euro.

Som tillgångar beaktas medel på konton samt tillgångar som är lätta att realisera (till exempel fondandelar, aktier, sparförsäkringar). Realisering av fast egendom krävs inte och utgifter i anslutning till dessa beaktas inte i beräkningen.

4 Beslut och sökande av ändring

Om nedsättning eller efterskänkning av klientavgiften beslutar de tjänsteinnehavare som fastställs i välfärdsområdets anvisningar eller delegeringsstadga.

Ett skriftligt beslut i ett ärende gällande nedsättning av klientavgiften jämte anvisningarna om sökande av ändring skickas till klienten och hans intressebevakare eller hans med fullmakt befullmäktigade ombud.

En nedsättning eller efterskänkning kan i regel beviljas från och med början av ansökningsmånaden. Beslutet fattas för viss tid, i regel för 1–12 månader. Det är möjligt att ansöka om en ny nedsättning eller efterskänkning när giltighetstiden för det föregående beslutet har löpt ut.

Om klientens övergripande ekonomiska situation förändras under beslutets giltighetstid (till exempel en ny förmån eller pension beviljas eller inkomsterna förändras annat än för indexhöjningens del), ska detta meddelas till den enhet vid vilken beslutet fattades. Ett beslut om klientavgift som baserats på felaktiga uppgifter kan i enlighet med § 10 j i klientavgiftslagen rättas retroaktivt för ett år.